

Nieuwsbrief

Haags Renaissance Kamerkoor

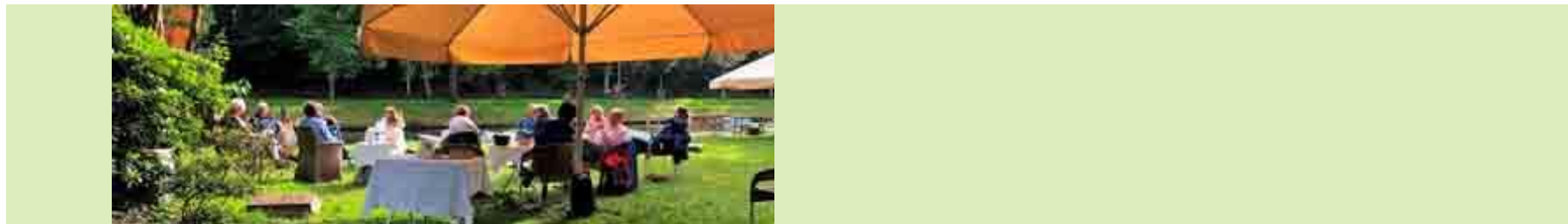

Voorjaar '21

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Van het bestuur (1)

► In dit nummer:

❖ Van het bestuur	2
❖ Liedjes zingen met je kind	3
❖ Voor het voetlicht	4
❖ Banchieri en zijn madrigalen	6
❖ What a year!	8
❖ Fitness voor je stem	9
❖ Cultuuragenda	10
❖ Puzzel mee	11
❖ Wie zijn wij	12

► *Beste koorleden, vrienden en bekenden van het Haags Renaissance Kamerkoor,*

Nog steeds zitten we met elkaar in een lockdown. De koorleden missen elkaar en ook ú hebben we node gemist. U miste onze uitvoeringen, want uitvoeringen konden natuurlijk niet doorgaan. Zo hebben we het concert voor april moeten uitstellen, terwijl we ons er zo op verheugd hadden. Maar we hebben het opnieuw ingepland, voor oktober. U leest er meer over in deze nieuwsbrief!

► Ook brengen we weer een bijzonder koorlid voor het voetlicht, namelijk Hans van Deemter, presenteren we onder andere een interessant artikel over Adriano Banchieri, thema-componist van ons concert, en laten we u lezen wat muziek op jonge leeftijd kan betekenen. ...

► We wensen u veel leesplezier!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Van het bestuur (2)

► *Een nieuw concert!*

Zoals alle koren in het land heeft ook ons koor het afgelopen jaar vanwege corona geen koorrepetities kunnen houden. Inmiddels hebben we met onze dirigent, Enrico Ruggieri een project opgezet om met behulp van het audioprogramma Jamulus online met elkaar te kunnen zingen. Zo krijgen we toch een beetje repetitiegevoel!

En, nu de vaccinaties steeds meer toenemen, hopen we in de zomer weer met onze echte repetities te kunnen starten. We hebben het concert in april helaas moeten annuleren, maar er is er perspectief op een concert in het najaar. Daarom hebben we het opnieuw ingepland voor oktober.

► *Tot ziens met vriendelijke groet!*

Kees Pincer, Marijke van den Broek en Sytse Bruinsma

► *Van Liefde, wijn en andere alledaagse dingen..”*

Een nieuw concert met een programma rond madrigalen, waaronder een aantal van de mooiste van de Italiaanse componist Adriano Banchieri. Hij was beroemd vooral door zijn madrigaal-komedies waarin hij humor en poëzie samenbracht in de muziek.

- Wij nodigen u allen uit in de Paleiskerk, Den Haag op 9 en 10 oktober, 15.00 uur

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Liedjes zingen met je kind

Klap eens in je handjes, blij, blij, blij.
Op je boze (?) bolletje, allebei.
Twee handjes in de hoogte
Twee handjes in de zij
Zo varen de schepjes voorbij.

Kees Pinstter (opa)

► *Jalou, een muzikaal kind*

Mijn eerste kleinkind, Jalou, een meisje, is nu ruim een jaar oud en wat doe je dan? Je gaat haar voorlezen en natuurlijk ook met haar zingen. Het oude liedjesboek is uit de kast gehaald, wat extra plakband om het bij elkaar te houden. Alle liedjes die ik vroeger met mijn kleintjes gezongen heb, komen weer boven. Jonge kinderen vinden herhaling van liedjes prettig, ze herkennen het en na verloop van tijd kunnen ze op hun eigen manier meedoen. Het afgebeelde liedje kent Jalou al aardig. Ze klapt in haar handen, pakt haar hoofdje vast, handjes gaan omhoog, etc.

- Op internet vind je allerlei redenen waarom zingen met peuters waardevol is. Ritme, rijm, melodie en intonatie vormen de basis voor de taalontwikkeling. Tijdens het zingen bewegen en gebaren maken stimuleert de motorische ontwikkeling. Het legt een basis voor een muzikaal gehoor. Dat gaat prima met Jalou, want zij reageert al vanaf een half jaar oud direct op muziek, gaat dan met haar lijfje draaien en handen zwaaien. Ze houdt echt van muziek.

► *Waardevol*

Maar het belangrijkste van samen zingen is wel dat het zorgt voor gezelligheid en verbondenheid. Een mooi voorbeeld daarvan geeft een vriendin van ons, Jeanneke. Zij ziet haar kleinkinderen weinig door de corona-beperkingen en de afstand. Daarom pakt ze elke dag haar mobiel en belt dan haar ene kleinkind in Amersfoort en daarna het andere kleinkind in Curaçao. Ze zingt elke dag een liedje van die dag en zo houden ze contact.

- Ik verwonder me er nu over dat er zoveel kinderliedjes zijn en van de meeste ken ik de melodie en vaak ook nog de woorden. Ze liggen al jaren vast verankerd in mijn hoofd en lijf. En mocht ik er een vergeten zijn: op internet zijn de uitvoeringen van kinderliedjes door Pino, Tommie, leniemienie en Purk van Sesamstraat het leukst.
- Oh ja, Sofie, de moeder van Jalou, zingt nooit over het boze bolletje, maar over het *mooie* bolletje. Want het hoofdje van Jalou is zelden of nooit boos.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Voor het voetlicht (1)

Een bewogen zanger!

Sytse Bruinsma

► *Hans van Deemter*

Sommigen van ons koor zijn al heel lang lid, anderen nog maar pas. Maar we weten lang niet altijd welke mensen er achter die mooie stemmen schuilgaan. Soms zijn dat heel bijzondere mensen met onvermoede gaven en talenten. Neem nou Hans van Deemter, die al meer dan twaalf jaar met zijn prachtige tenor met ons meezingt. We kennen hem natuurlijk als zanger: een mooie, heldere stem die geroutineerd en met groot enthousiasme zijn partij zingt.

► *Muziek*

Sommigen weten ook dat hij een groot liefhebber is van renaissancemuziek. Anderen weten misschien nog dat hij ook in het koor van de Haagse Anglican Church of St John & St Philip zingt. Maar wie weet eigenlijk dat Hans ook een diep gelovig mens is, voor wie al zijn hele leven het geloof een richtsnoer in zijn leven is?

Hij zal daar nooit anderen mee lastig vallen, maar respecteert ieder in zijn of haar overtuiging. Hoewel hij zeer belezen is op religieus gebied, is Hans meer van de daad dan van de leer: zo is hij bijvoorbeeld al veertig jaar jeugdoudersling.

Ook zijn leven heeft moeilijke momenten gekend. Maar juist daarin heeft dat geloof hem gesteund en een duidelijke richting gegeven.

► *Keuzes*

Ooit opgeleid als bibliothecaris-documentalist heeft Hans vele jaren gewerkt in een grote verscheidenheid aan projecten. Zo was hij ooit voor de gemeente Den Haag belast met de uitgifte van infrastructuurkaarten voor grondwerkzaamheden. Verantwoordelijk werk waar hij serieus mee omging.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Voor het voetlicht (2)

Maar op latere leeftijd werd hij wegbezuinigd en zat ineens thuis zonder werk. Maar Hans wilde niet met een uitkering op de bank blijven zitten en mee vanuit zijn geloof ontstond bij hem het besef dat er ook om gaat iets voor je medemens te willen betekenen.

► *De Thuiszorg*

Hans meldde zich aan bij de Thuiszorg, omdat daar werk voor hem was. Ook al zou hij minder verdienen dan zijn uitkering, hij nam de baan aan. Hij doet het werk nu al zo'n tien jaar en met veel plezier. Zijn cliënten zijn vaak oud, eenzaam en hulpbehoevend en - hoewel niet iedereen een man als thuiszorghulp wil - zitten er volgens hem kostbare juwelen tussen!

► *In de daad..*

Hans vat zijn werk daarom ook op als meer dan alleen schoonmaken, namelijk ook als een vorm van aandacht geven: de kleine dingen waarmee deze mensen overeind blijven en hij een beetje kan meehelpen te voorkomen dat ze voortijdig naar een verpleeghuis moeten.

- Klankbord zijn voor de eenzamen die niemand meer hebben om mee te praten. In coronatijd telt dat dubbel want de weinige familieleden die deze ouderen nog hebben, komen dan al helemaal niet meer. Zo beleeft Hans zijn geloof in de daad.

Want ergens staat geschreven:

“In de daad ligt de toets van het oprechte leven, niet in de verkondiging...”

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Adriano Banchieri (1)

“Il dissonante!”

Marijke van den Broek

► *Zijn leven*

De Italiaanse componist Banchieri was een veelzijdig man. Behalve componist, was hij organist, dramaturg en hield hij zich bezig met de (muziek) wetenschap. Hij werd in 1568 geboren in Bologna. Veel weet men niet van hem, maar veel tijdgenoten beschrijven hem als een eigzinnig man, met een vrolijk karakter, die er niet voor terugschrok vaak spottende grappen te maken. Zijn bijnaam was “Il Dissonante”.

► *Klooster*

Aan de andere kant was hij ook heel religieus. Nog maar amper 20 jaar deed hij intrede in het Olivetanerklooster San Michele in Bosco bij Bologna. Dit was in beginsel een Benedictijnerklooster, maar met meer ruimte voor kunsten en wetenschap. Hij studeerde orgel bij Gioseffo Guami, zelf een leerling van Adriaan Willaert.

► *Muziek*

Banchieri werkte als organist bij diverse kloosters van zijn orde, in Lucca, Siena, Gubbio, Venetië en Verona. Daarna keerde hij terug naar Bosco. In 1615 stichtte hij de Accademia dei Floridi, een enthousiaste groep wetenschappers, musici,

zangers en toneelspelers. Later zou daaruit de Accademia Filarmonica voortkomen. Hij hield contact met de beroemdste componisten uit zijn tijd. Daaruit komt zijn innige vriendschap met Claudio Monteverdi voort. Onder zijn tijdgenoten nam Banchieri een belangrijke plaats in. Als muziektheoreticus en componist, probeerde hij de traditionele muziekstijl te verweven met de nieuwe tendens, met verschillende majeur- en mineursleutels te werken.

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Adriano Banchieri (2)

Zeer vernieuwend was, dat zijn composities werden gedrukt met een begeleidende orgelpartij en met dynamische aanduidingen als p en f, niet gebruikelijk in die tijd.

► *Commedia dell'arte*

Hij schreef veel kerkmuziek, maar aanvullend ook veel wereldlijke muziek, bijvoorbeeld een hele serie canzonettes voor drie stemmen. Dit waren vaak reflecties op nagespeelde situaties uit het dagelijks leven, waarbij vaak de karakters uit de traditionele Commedia dell'arte een rol speelden.

► *Madrigaalkomedies*

Banchieri ging in dit nieuwe genre, de madrigaalkomedie steeds verder. Gebruikmakend van zijn schrijverschap en zijn kennis van de lokale dialecten in Noord-Italië, verenigde hij humor en poëzie met de muziek in soms bizarre parodieën. Hij schreef er vele, waarvan er helaas ook veel weer verloren zijn gegaan. Het taalgebruik is niet altijd zo verheven als de melodieën doen vermoeden. In zijn tijd boden ze de toeschouwers een pikant vermaak.

► *Concert 9-10 oktober*

Op ons programma voor het concert van 9 en 10 oktober 2021 staat een aantal stukken uit zijn 'Festina nella sera del Giovedì Grasso avanti cena' (carnaval, 1608 Venetië). Het uitvoeren van het hele werk staat ook nog op ons verlanglijstje.

Hoewel hij de nieuwe stijl veelvuldig toepast, blijft hij ook respectvol naar de oude stijl. Het heeft voornamelijk veel moderne elementen, maar als contrast ook meer conventionele madrigalen. Het geheel is echter bedoeld als amusement.

What a year!

The HRK conductor

in corona time

Enrico Ruggieri

► *Lock down*

It was the end of March, the beginning of the first lockdown in the Netherlands. At that time I did not know, but it was also the beginning of a big new chapter in my life. It was quite a rough beginning though: not only was my professional life put on hold, but also my “main hobby” was not anymore possible to practice. One of the beauty of being a professional conductor for me is working with your hobby and having fun with your work. It became a down side in pandemic time.

► Getting to June 2020 was a bumpy ride. Uncertainty, stillness, isolation, powerlessness were all feelings and state of minds I was dealing with daily, and with me, many other people in the world. Finally something clicked in my mind at the beginning of the summer holidays. It was clear that my musical life would not come to normality anytime soon.

► *Embrace*

I decided that instead of fighting with that reality I would embrace it. I was asking myself: “Who is Enrico beside being a choir conductor?”. While the existential question brought me to the most elaborated mind exercises, not worthed sharing here,

the practical answer was quite surprising: “Enrico will become an IT professional”...What?! Yes, I didn't expect it as much as you.

► *IT-professional*

I have always been handy with computers and, while a big part of my life was on hold, I ended up filling my time with such a kind of diversion. I built my home lab. Researching, studying and testing the latest IT technology became a 24/7 occupation. What was just a “diversion” became quite quickly something crucial for me.

► I am now a full time IT professional and a musician in my free time, once again working with my hobby and having fun with my work. I am aware now that none of this wouldn't be possible without the amazing support of the choral community. Not only the financial support that allowed me to “pay the bills”, but mostly the loyalty, the resiliency, the optimism shown by the *bestuur* and *koorleden* of the HRK and of my other choirs.

► What a year! Only one thing it left to me to say to you, HRK and the entire choral community:
Thank you!

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Fitness voor je stem

Mirjam Feijer

► *In conditie*

Hoe houdt je je stem op peil nu er vanwege corona niet meer samen gezongen wordt? Misschien zing je nog wel eens mee tijdens een Jamulus-repetitie of met een mooi lied wat je op de radio of Spotify hoort. Maar juist nu alle zangactiviteiten al zo lang stil liggen is het de uitdaging om je instrument te blijven gebruiken en hem in conditie te houden. Als we straks dan weer echt met de koorrepetities mogen starten, kun je in ieder geval van je stem op aan!

► *Wekelijkse zangoefeningen*

In de afgelopen tijd heb ik een soort van “onderhouds-abonnement” ontwikkeld. Gedurende een maand ontvang je elke week een aantal zangoefeningen via WhatsApp. Doordat je de oefeningen op je telefoon krijgt, kun je ze op je eigen tijd en plek meezingen. Natuurlijk is elke oefening voorzien van een tip of trick. Ik maak ook gebruik van de Lax Vox methode, ook wel ‘bubbelen’ genoemd: neurien door een slangetje in een flesje halfvol water.

De oefeningen zorgen iedere week voor frisse input om met je stem bezig te zijn. Van verschillende leerlingen krijg ik te horen dat ze er energie van krijgen om even gericht met hun stem bezig te zijn.

► *Uitproberen en meedoen?*

Ben je nieuwsgierig geworden en wil je een oefening uitproberen? Kijk dan op mirjamfeijer.nl. Je kunt je natuurlijk ook gelijk aanmelden voor deze oefeningen door een berichtje te sturen naar: info@mirjamfeijer.nl of 06-185 815 24. Vermeld hierbij je naam, adres en mobiele telefoonnummer. Voor één maand wekelijkse oefeningen betaal je € 19,50.

Ik hoop jullie spoedig weer live te zien. Tot die tijd alle goeds gewenst!

Mirjam Feijer

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Cultuuragenda

Kees Pinster

Vanwege de corona-maatregelen zijn er geen live-concerten, maar wel steeds meer streams en andere registraties te zien op de websites van koren. We maakten een selectie van concerten van vier gezelschappen.

▶ *Opera2Day*

Een operagezelschap dat opereert vanuit Den Haag en toert door het hele land. Op hun website staan streams van meerdere opera's, zoals *Melancholica* van Philip Glass, *Dangerous liaisons* van Vivaldi en *Hamlet n.a.v. Shakespeare's toneelstuk*. Voor € 10,- kunt u een van deze opera's streamen.

▶ *Quintessens*

Dit Haagse kamerkoor o.l.v. Raoul Boesten heeft een registratie van haar concert 'Fruit of silence' op haar website gezet. Dit prachtige concert is daar *gratis* te zien. Verder kunt u op hun website ook gratis genieten van het paasconcert: 'De uitgespaarde Kanon', een stuk rond de thema's lof, schuld, Maria, ziel en hoop.

▶ *Residentie Kamerkoor*

Het Residentie Kamerkoor o.l.v. Jos Vermunt heeft op haar website een registratie gezet van het Allerzielenconcert met het 'Requiem' van Fauré en 'Dona nobis pacem' van Vasks.

▶ *Het Nederlands Kamerkoor*

Heeft 'De tranen van Petrus' van Orlando di Lasso op haar website gezet. In deze voorstelling wordt Orlando di Lasso's meesterwerk in actuele context geplaatst: Wat gebeurt er met de mens ten tijde van isolatie, eenzaamheid en wanhoop? Voor 4,99 kunt u dit hoogtepunt van Renaissancemuziek, bekijken en beluisteren.

▶ *Nationale Opera*

Nationale Opera en het Concertgebouworkest geven samen een concert rondom Ein Deutsches Requiem van Brahms. Dit vormt het afscheid van Ching-Lien Wu als artistiek leider van het Koor van de Nationale Opera. Op donderdag 22 april kunt u deze voorstelling vanuit het Concertgebouw meemaken via een livestream voor 12,50. Meer info vindt u op de site van de Nationale Opera.

Puzzel mee!

De HRK woordzoeker...

Astrid Jeremic

O	K	J	I	L	E	D	N	I	E	J	A	M	U	L	U	S	N
L	N	A	N	A	C	H	T	E	G	A	A	L	T	J	E	E	S
N	E	L	T	V	N	E	T	S	E	O	H	G	I	S	S	G	T
G	E	W	I	J	N	S	Q	B	O	N	N	R	P	S	O	N	E
A	I	M	R	N	T	E	U	N	I	A	I	A	A	O	P	I	M
A	L	O	A	H	E	L	I	N	Z	T	N	B	S	E	R	D	L
E	A	W	C	S	F	A	Z	R	M	D	O	D	E	F	A	R	W
Z	A	A	L	O	N	I	O	E	E	W	O	I	N	E	A	A	U
N	G	T	T	A	N	O	S	R	S	E	F	R	I	N	N	H	O
E	I	E	E	G	K	A	H	D	K	L	Y	I	S	E	P	L	B
D	R	R	E	A	A	A	M	E	W	K	L	G	I	N	A	O	E
N	D	N	R	M	L	E	S	A	A	O	O	E	U	U	R	V	G
E	A	S	E	F	T	N	P	I	R	M	P	R	R	M	T	N	K
I	M	H	N	N	A	E	K	I	T	Y	E	E	K	O	I	T	R
T	C	N	E	D	F	E	I	L	E	S	L	N	S	L	J	H	E
S	I	L	J	N	K	W	A	R	T	R	M	L	E	T	B	U	K
E	N	O	O	F	O	M	O	H	E	S	R	W	I	A	F	I	S
Z	R	A	V	E	N	S	C	R	O	F	T	E	E	S	R	S	T

achtste	gioco	kwart	Pasen	stem
Amaryllis	gis	kwartet	Pierre	thuis
anderhalf	hoesten	lente	polyfoon	volharding
bassen	homofoon	liefde	quiz	water
bon	inzingen	madrigaal	Ravenscroft	welkom
dansen	Jamulus	mol	ritmes	wijn
dirigeren	kerkgebouw	nachtegaaltje	samen	zaal
eindelijk	koorzang	oefenen	schema	zestienden
fis	kruis	online	sopraanpartij	

Oplossing: .....

(Oplossing wintereditie: Gli cervellini cantano un madrigale)

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor

Het koor, *dat zijn wij!*

► *Wie zijn we?*

Het Haags Renaissance Kamerkoor is een gemengd kamerkoor met 20 leden, onder leiding van dirigent Enrico Ruggieri. Wij zingen de prachtige koormuziek uit de tijd van Renaissance en vroege Barok. In onze muziek proberen wij een evenwicht te vinden tussen wereldlijke en geestelijke muziek, en zingen zowel a capella als met instrumentale begeleiding.

► *De dirigent*

Enrico Ruggieri behaalde in Italië een master in koordirectie aan het conservatorium van Bologna en in 2017 aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Sindsdien is hij vaste dirigent van het Haags Renaissance Kamerkoor.

► *De koorleden*

Sopranen - Marijke van den Broek, Henriëtte Froklage, Astrid Jeremic-van der Harst, Petra Scheele, Ineke Koene

Alten - Ingrid Andeweg, Heleen van Hasselt, Marja van der Windt, Marjolein Brouwer, Ingrid Spanjaard, Xandra van der Steen, Claudia Puggioni

Tenoren - Hans van Deemter, Kees Pincer, Marijke van Biezen

Bassen - Cees van den Akker, Jan Cevat, Piet Steijns, Jan van Leeuwen, Sytse Bruinsma

► *Zin om mee te zingen?*

Op dit moment hebben wij plaats voor een Bas, Tenor en Alt. Bel 06 19767251, Marijke van den Broek, of schrijf een e-mail

Haags Renaissance Kamerkoor

HRK

Haags
Renaissance
Kamerkoor